

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 352/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. PN-20Csp/112/2018-343 z 10. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 4. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 36 ods. 1 listiny, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní pôvodne vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 20Csp/112/2018 domáhala určenia, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov, a náhrady trov konania. Okresný súd rozsudkom č. k. 20Csp/112/2018-172 z 22. septembra 2021 žalobe v celom rozsahu vyhovel a sťažovateľke priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 10CoCsp/3/2022-281 z 31. januára 2023, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a sťažovateľke priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Uznesením č. k. PN-20Csp/112/2018-316 z 13. decembra 2023 okresný súd uložil

žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania vo výške 512,96 eur, a to všetko do rúk právneho zástupcu žalobkyne do 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Proti predmetnému uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že zmenil uznesenie okresného súdu z 13. decembra 2023 vydané vyšším súdnym úradníkom tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 725,56 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia do rúk právneho zástupcu sťažovateľky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej uvádza, že napadnuté uznesenie považuje za „*zmätočné, arbitrárne, ústavne non-konformné, vágne, právne svojvoľné a zjavne nedôvodné a v neposlednom rade nepreskúmateľné pre neurčitost' a pre neuvedenie dôvodov*“. V konkrétnostiach namieta, že okresný súd vôbec nerozhodol o náhrade trov sťažnostného konania vo výroku napadnutého uznesenia, aj keď podľa čl. 3 ods. 1 v spojení s § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tak bol povinný urobiť. Daná vec dosahuje podľa sťažovateľky ústavnoprávny rozmer z dôvodu extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu došlo na základe takej interpretácie príslušných ustanovení, ktorá v sebe zahŕňa črty svojvôle. Pre absenciu akéhokoľvek výroku o náhrade trov sťažnostného konania vôbec nemožno identifikovať, prečo a na základe akého zákonného ustanovenia okresný súd dospel k právnemu záveru, že nie je povinný rozhodnúť o náhrade trov sťažnostného konania, a tiež ktorý z troch konceptov pre rozhodovanie o náhrade trov konania (§ 255 CSP, § 256 CSP či § 257 CSP) použil a prečo. Sťažovateľka bola z procesného hľadiska plne úspešná v sťažnostnom konaní, a preto jej súd mal priznať náhradu trov sťažnostného konania. Na základe uvedeného okresný súd porušil podľa sťažovateľky okrem zásady legality aj zásadu zákazu *reformatio in peius*. Sťažovateľka namieta, že napadnutým uznesením a nerozhodnutím o náhrade trov sťažnostného konania okresný súd porušil aj zásadu rovnosti strán konania, zásadu rovnosti zbraní a zásadu nestranného sudcu voči obom stranám konania, lebo nezákonne, a tým ústavne nonkonformne zvýhodnil žalovaného ako stranu konania, ktorá ani sťažnosť nepodala, a teda nebola procesne aktívna.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) uznesením okresného súdu o sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov konania.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

5. Vzhľadom na to, že sťažnostné námietky smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške trov konania, považuje ústavný súd za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako

o integrálnej súčasti súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, I. ÚS 630/2017, II. ÚS 495/2018, II. ÚS 255/2023). O takýto prípad vo veci sťažovateľky nejde.

6. Vo vzťahu k sťažovateľkou vznesenej ťažiskovej námietke o nerozhodnutí o ňou uplatnenom nároku na náhradu trov konania o sťažnosti, v ktorom bola sťažovateľka (čiastočne) úspešná, ústavný súd poukazuje na tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej okresný súd ozrejmil dôvody svojho postupu, keď, poukazujúc na právne závery prijaté v uznesení krajského súdu č. k. 23Co/265/2018-205 z 29. októbra 2019, uviedol, že o nároku na náhradu trov sťažnostného konania súd nerozhodoval, pretože o náhrade trov konania sa rozhoduje v konečnom rozhodnutí, ktorým sa končí vec sama, pričom v uznesení o rozhodnutí o sťažnosti proti výške náhrady trov konania nie je možné rozhodovať o ďalšej náhrade trov konania, keďže rozhodnutie o výške trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Konanie sa meritórne skončilo rozsudkom. Do úvahy spadajú aj iné konečné rozhodnutia (napr. uznesenie o zastavení konania). Rozhodnutie o výške trov konania však nie je vydané v samostatnom konaní, ale v konaní, ktoré už bolo právoplatne skončené iným konečným rozhodnutím – rozsudkom. V zásade preto nebolo možné rozhodovať o ďalšej náhrade trov konania, keďže o náhrade trov konania sa rozhoduje v konečnom rozhodnutí, ktorou sa končí vec sama. Nepriamym potvrdením uvedeného je aj to, že o výške trov konania rozhoduje vyšší súdny úradník, ktorý nemôže rozhodovať o nároku na náhradu trov z dôvodu prípustnosti odvolania proti takémuto výroku. Ak by v prípade podania sťažnosti jednou zo strán bolo potrebné pri rozhodnutí o výške trov konania rozhodnúť o náhrade trov konania ako v konečnom rozhodnutí, takýto postup by znamenal rozširovanie sporov, keď by pri rozhodovaní o sťažnosti o výške náhrady trov konania bolo opätovne nutné rozhodovať o ďalšom nároku na náhradu trov konania – „konania o výške trov konania“.

7. Otázkou nároku na náhradu trov tzv. sťažnostného konania sa ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už opakovane zaoberal. Vo veci sp. zn. III. ÚS 420/2023 ústavný súd poukázal na to, že v ustanoveniach o sťažnosti ako osobitnom prostriedku nápravy nesprávnosti uznesení vyššieho súdneho úradníka niet žiadnych ustanovení o tom, že by všeobecným súdom bola daná právomoc osobitne rozhodovať o trovách „sťažnostného“ konania, a preto ani zo systematického pohľadu na zákonnú úpravu náhrady trov konania nemožno dospieť k záveru, že Civilný sporový poriadok predpokladá alebo súdom prvej inštancie stanovuje rozhodovať o náhrade trov sťažnosti po tom, čo o náhrade trov konania prvej inštancie rozhodli v súlade so zákonom v rozhodnutí, ktorým konanie na tejto inštancii všeobecného súdnictva končí. Ústavný súd rovnako poukázal na rôzne prípady procesnej aktivity strany sporu po právoplatnosti rozsudku vo veci samej, ktorá môže vyžadovať aj právne zastúpenie (vyčíslenie trov konania, žiadosť o vyhotovenie doložky právoplatnosti rozhodnutia, opravy väd rozsudku mimo uplatnenia riadneho

opravného prostriedku – napr. návrh na opravu chyby v písaní a počítaní alebo návrh na doplnenie rozsudku). V tejto súvislosti ústavný súd uviedol, že ani pri týchto prostriedkoch nápravy, na ktoré je funkčne príslušný súd prvej inštancie, rovnako ako pri sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zákon nepredpokladá ďalšie rozhodovanie o náhrade trov konania. Ďalej dodal, že rozhodovanie o náhrade trov konania nie je cieľom sporového konania, ale zjednodušeným a koncentrovaným nástrojom na zabezpečenie náhrady ujmy, ktorá strane vznikla v súvislosti s uplatňovaním jej hmotného práva ako celku rôznych činností, a preto nie je dôvod na to, aby takáto sprievodná vedľajšia rozhodovacia činnosť všeobecných súdov, ktorá sa realizuje v jeho prvej inštancii, bola vôbec rozložená do nekonečného množstva rozhodnutí o trovách jednotlivých štádií konania, napríklad aj v súvislosti so sťažnosťou proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

8. S uvedenými právnymi názormi sa ústavný súd stotožnil a poukázal na ne aj vo veci sp. zn. II. ÚS 199/2024. Vo veciach sp. zn. IV. ÚS 130/2024 a IV. ÚS 267/2024 nepovažoval ústavný súd za zjavne neodôvodnené, arbitrárne či ústavne neudržateľné uznesenia okresného súdu, resp. mestského súdu, ktorými procesne úspešným sťažovateľom nebol priznaný nárok na náhradu trov sťažnostného konania, zohľadňujúc osobitný charakter konania, keďže súdy rozhodovali o sťažnosti ako osobitnom prostriedku nápravy rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka, dôvodiac absenciou zákonnej, resp. podzákonnej úpravy tohto konania, resp. poukazujúc na skutočnosť, že o nároku na náhradu trov konania už bolo rozhodnuté.

9. Vychádzajúc z premisy, že neexistuje zákonný podklad na to, aby okresný súd vo svojom rozhodnutí o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka vôbec o náhrade trov „sťažnostného konania“ rozhodoval, ústavný súd konštatuje, že okresný súd rozhodol vo veci výšky náhrady trov konania spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný procesný exces ani zásah do označených práv sťažovateľky. Ústavný súd dospel k presvedčeniu, že napadnuté uznesenie je dostatočne odôvodnené, ústavne udržateľné, nepredstavuje exces z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a praxe všeobecných súdov v obdobných veciach a ako také je potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod ani v tomto prípade zasahovať. Ústavný súd preto dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnená námietka o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia nemá opodstatnenie a argumentácia uvedená v ústavnej sťažnosti nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

10. Na tomto základe dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

11. Sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom

na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, ako ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu